

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

София, 26 септември 2024 г.

Конституционният съд в състав:

Председател: Павлина Панова

Членове: Мариана Карагъзова-Финкова

Константин Пенчев

Филип Димитров

Надежда Джелепова

Атанас Семов

Красимир Влахов

Янаки Стоилов

Соня Янкулова

Борислав Белазелков

Десислава Атанасова

при участието на секретар-протоколита Гергана Иванова разгледа в закрито заседание на 26.09.2024 г. конституционно дело №24/2024 г., докладвано от съдия Красимир Влахов.

Производството е по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията във фазата по допустимост на искането по реда на чл. 19, ал. 1 от Закона за Конституционен съд (ЗКС).

Делото е образувано на 04.07.2024 г. по искане на VIII състав на Административния съд – Пазарджик за установяване на противоконституционност на разпоредбата на §1, т. 14 в частта „с изключение на тези по чл. 438, ал. 1, т. 7“ от Допълнителните разпоредби на Изборния кодекс (обн. ДВ, бр. 19 от 05.03.2014 г.; посл. изм. ДВ, бр. 104 от 15.12.2023 г.; ДР на ИК).

Вносителят излага твърдения, според които оспорената законова уредба се явява приложимо право по разглежданото от него

административно дело №402/2024 г. на Административния съд – Пазарджик, образувано по жалби на кандидати за общински съветници против Решение №313-МИ/30.10.2023 г. на Общинската изборителна комисия (ОИК) – Пазарджик, изменено с Решение №367-МИ/04.11.2023 г., с което е обявено разпределението на заявените предпочитания (преференции) за отделните кандидати по кандидатски листи за партии, коалиции и местни коалиции, получили мандати в Общинския съвет – Пазарджик, както и подреждането на кандидатите. Според изложеното в искането ОИК – Пазарджик е определила общинската изборителна квота на 721 гласа при изключване на гласовете „Не подкрепям никого“ по чл. 438, ал. 1, т. 7, б. „а“ ИК при прилагане на разпоредбата на §1, т. 14 ДР на ИК, според която „Общинска изборителна квота“ е частното от делението на общия брой на действителните гласове с изключение на тези по чл. 438, ал. 1, т. 7, подадени за общински съветници в общината, на броя на членовете на общинския съвет. Посочено е, че според заключенията на вещитe лица по делото общинската изборителна квота, определена при прилагане на това правило, би следвало да бъде 722 гласа, като разликата от 1 глас спрямо определената от ОИК общинска изборителна квота не е в състояние да се отрази на разпределението на мандатите в общинския съвет. Ако обаче разпоредбата на §1, т. 14 ДР на ИК в оспорената ѝ част остане неприложена като противоречаща на Основния закон, общинската изборителна квота би била 751 гласа, което би се отразило на разпределението на мандатите в общинския съвет между партиите, коалициите и местните коалиции, участвали в изборите за общински съветници в Община Пазарджик.

По изложените съображения вносителят поддържа, че произнасянето на Конституционния съд по въпроса за съответствието на оспорения §1, т. 14 ДР на ИК в частта „с изключение на тези по чл. 438, ал. 1, т. 7“ е от съществено значение за изхода на административното дело в частта, в която са разпределени мандатите за общински съветници между партиите,

коалициите и местните коалиции, получили гласове не по-малко от общинската изборителна квота.

Вносителят заявява, че оспорената законова разпоредба противоречи на принципа на правовата държава, принципа на равенство на гражданите пред закона и принципа на всеобщото, равно и пряко изборително право, прокламирани съответно в чл. 4, чл. 6, ал. 2 и чл. 10 от Конституцията. Посочва, че гласоподавателите, гласували с вот „Не подкрепям никого“, са упражнили своето активно изборително право, а в действителност тяхното поведение бива приравнено на това на негласувалите граждани. Сезирацията съд подчертава, че „включването на този вот в общия брой действителни гласове, въз основа на които се формира общинската изборителна квота – макар по естеството си да е форма на отрицателен вот – ще завиши броя гласове, определящи квотата“ и посочва, че така ще легитимира по-висока тежест на всеки отделен мандат чрез завишаване на прага, необходим за получаването му. Заявява също, че по този начин са нарушени „принципите на общо и равно изборително право на отделните граждани, определя се различна тежест на гласовете на изборителите и практически се придава значимост единствено на гласовете, дадени за конкретна партия, коалиция или независим кандидат“. Излага се и довод, че с оспорената законова разпоредба „на практика се обезсмисля предвидената възможност да се гласува „Не подкрепям никого“ и се нарушава принципът на равнопоставеност при упражняване правото на глас“. Посочено е, че като признава за действителни бюлетините „Не подкрепям никого“ (чл. 437, ал. 2, т. 9 ИК), а същевременно обезсмисля възможността за гласуване с тази опция, законовата уредба се явява вътрешно противоречива, с което се накърнява правната сигурност като компонент на правовата държава.

Конституционният съд, за да се произнесе по допустимостта на искането, съобрази следното:

Искането е направено от субект на инициатива съгласно чл. 150, ал. 2 от Конституцията – съд (съдебен състав във връзка с разглеждано конкретно

дело), и е съобразено с изискуемите от чл. 17, ал. 1 и 2 ЗКС и чл. 18, ал. 1, 2 и 5 от Правилника за организацията на дейността на Конституционния съд (ПОДКС) форма и реквизити.

Предмет на искането е установяване на противоконституционност на действащ закон, приложим по разглеждано от сезирация съд дело, като вносителят е обосновал значението на произнасянето на Конституционния съд за изхода на делото. Твърдението за противоконституционност на оспорения закон се основава на „достигнатата убеденост на съда, изразена чрез приведени доводи“ като предпоставка за допустимост на искането (Определение №2 от 13.03.2024 г. по к.д. №8/2024 г.).

В съответствие с установената практика на Съда относно приложимостта на разпоредбата на чл. 18, ал. 3 ПОДКС в контекста на действащата редакция на чл. 150, ал. 2 от Конституцията (Определение №2 от 13.03.2024 г. по к.д. №8/2024 г.) сезирацият субект е посочил, че оспорената законова уредба не попада в приложното поле на правото на Европейския съюз, което според изложеното в искането не съдържа уредба относно „изключването на действителните гласове „Не подкрепям никого“ при изчисляване на общинската избирателна квота“.

Конституционният съд намира, че макар и относимо, правото на Европейския съюз (Директива 94/80/ ЕО на Съвета от 19 декември 1994 г. за определяне на условията и реда за упражняване на правото да избират и да бъдат избирани в общински избори от гражданите на Съюза, пребиваващи в държава членка, на която не са граждани) не съдържа пряко приложима уредба по така поставения от вносителя проблем.

Конституционният съд не се е произнасял с решение или с определение за недопустимост по искане с посочения предмет, поради което не е налице отрицателната процесуална предпоставка по смисъла на чл. 21, ал. 6 ЗКС.

Конституционният съд приема, че при тези данни искането следва да бъде допуснато за разглеждането по същество.

На основание чл. 20а, ал. 1 ПОДКС Съдът приема, че с оглед на предмета на направеното искане следва да бъдат конституирани като заинтересувани институции, които да представят становища по делото: Народното събрание, президентът, Министерският съвет, министърът на правосъдието, министърът на електронното управление, министърът на иновациите и растежа, Върховният административен съд, Висшият адвокатски съвет, омбудсманът и Централната изборителна комисия.

Съдът намира, че на основание чл. 20а, ал. 2 ПОДКС следва да бъдат поканени да предложат становища по предмета на делото следните неправителствени, съсловни, синдикални и други организации: сдружение „Гражданска инициатива за свободни и демократични избори“, сдружение „Българско сдружение за честни избори и граждански права – Национална асоциация“, Съюз на юристите в България, фондация „Български адвокати за правата на човека“ и асоциация „Прозрачност без граници“.

На основание чл. 20а, ал. 3 ПОДКС следва да бъдат поканени да дадат писмено правно мнение по предмета на делото следните изтъкнати специалисти от науката и практиката: проф. д-р Екатерина Михайлова, проф. д-р Емилия Друмева, проф. д-р Мартин Белов, проф. д-р Михаил Константинов, проф. д-р Пламен Киров, проф. д-р Снежана Начева, проф. д-р Пенчо Пенев, доц. д-р Борислав Цеков и доц. д-р Зорница Йорданова.

По изложените съображения и на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията и чл. 19, ал. 1 ЗКС, Конституционният съд:

О П Р Е Д Е Л И:

Допуска за разглеждане по същество искането на VIII състав на Административния съд – Пазарджик за установяване на противоконституционност на разпоредбата на §1, т. 14 в частта „с изключение на тези по чл. 438, ал. 1, т. 7“ от Допълнителните разпоредби на Изборния кодекс (обн. ДВ, бр.19 от 05.03.2014 г.; посл. изм. ДВ, бр. 104 от 15.12.2023 г.).

Конституира като заинтересувани институции по делото: Народното събрание, президента, Министерския съвет, министъра на правосъдието, министърът на електронното управление, министърът на иновациите и растежа, Върховния административен съд, Висшия адвокатски съвет, омбудсмана и Централната избирателна комисия, на които да се изпратят преписи от искането и от определението, като им се предостави 30-дневен срок от уведомяването да представят писмени становища по предмета на делото.

Отправя покана да предложат становище в същия срок до: сдружение „Гражданска инициатива за свободни и демократични избори“, сдружение „Българско сдружение за честни избори и граждански права - Национална асоциация“, Съюз на юристите в България, фондация „Български адвокати за правата на човека“ и асоциация „Прозрачност без граници“, на които да се изпратят преписи от искането и от определението, като им се предостави 30-дневен срок от уведомяването да представят писмени становища по предмета на делото.

Отправя покана да дадат писмено правно мнение до: проф. д-р Екатерина Михайлова, проф. д-р Емилия Друмева, проф. д-р Мартин Белов, проф. д-р Михаил Константинов, проф. д-р Пламен Киров, проф. д-р Снежана Начева, проф. д-р Пенчо Пенев, доц. д-р Борислав Цеков и доц.д-р Зорница Йорданова, на които да се изпратят преписи от искането и от определението, като им се дава 30-дневен срок от уведомяването да дадат писмено правно мнение по предмета на делото.

Препис от определението да се изпрати на вносителя на искането, който в 30-дневен срок може да представи допълнителни съображения.

Председател:

Павлина Панова

Членове:

Мариана Карагьозова-Финкова

Красимир Влахов

Константин Пенчев

Янаки Стоилов

Филип Димитров

Соня Янкулова

Надежда Джелепова

Борислав Белазелков

Атанас Семов

Десислава Атанасова